

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان:

بررسی وضعیت ترس از سقوط در سالمندان مبتلابه نارسایی قلبی و عوامل پیش‌بین آن در
مراجعه‌کنندگان به درمانگاه‌های منتخب نارسایی قلب دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال
۱۳۹۷

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.Sc.) در پرستاری سالمندی

نگارش:

مرضیه بیک وردی

استاد راهنما:

دکتر الهام نواب

اساتید مشاور:

دکتر حسین نوید

دکتر فرشاد شریفی

دکتر معصومه ذاکری مقدم

۱۳۹۷

چکیده:

زمینه و هدف: ترس از سقوط بعنوان یکی از عوامل بازدارنده فعالیت‌های روزمره زندگی موجب ناتوانی و معلولیت بیشتر و وابستگی در بیماران قلبی می‌شود، که نهایتاً می‌تواند اختلالات جسمانی و فیزیولوژیکی و افزایش مرگ و میر را در پی داشته باشد. شناخت عوامل پیش‌بین ترس از سقوط به ارائه راهکارهای پیشگیرانه و موثر کمک شایانی میکند. مطالعات به بررسی ترس از سقوط در بیماران مختلف پرداخته‌اند ولی تاکنون این موضوع در میان سالمندان با نارسایی قلبی بررسی نشده است. لذا مطالعه‌ی حاضر با هدف تعیین وضعیت ترس از سقوط در سالمندان با نارسایی قلبی و عوامل پیش‌بین آن در مراجعه‌کنندگان به درمانگاه نارسایی قلبی مرکز قلب دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۹۷ صورت گرفت.

روش پژوهش: پژوهش حاضر، مطالعه مقطعی از نوع توصیفی-تحلیلی می‌باشد. نمونه‌های پژوهش شامل ۴۴۵ سالمند نارسایی قلبی مراجعه‌کننده به درمانگاه نارسایی قلبی مرکز قلب تهران بودند که پس از اخذ رضایت نامه کتبی آگاهانه، به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب و وارد مطالعه شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌ی اطلاعات جمعیت شناختی و پرسشنامه‌های ترس از سقوط، فعالیت فیزیکی، فعالیت فیزیکی ابزاری، افسردگی سالمندان و کیفیت خواب بودند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار STATA14 از آمار توصیفی و آمار استنباطی شامل رگرسیون لجستیک تک متغیره و چند متغیره، آزمون آنالیز واریانس و تی مستقل در سطح معنی داری ($p < 0.05$) استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که از تعداد ۴۴۵ نفر نمونه ۳۳٪ زن و ۶۷٪ مرد بودند که متوسط سنی در هر دو جنس ۷۵ سال (حداقل ۶۰ و حداکثر ۹۳) بود. ۵۳٪ (۲۳۷) از افراد سابقه‌ی حداقل یک مورد سقوط را ذکر میکردند. میزان ترس از سقوط در سالمندان مبتلا به نارسایی قلبی در ۲۱٪ کم (۹۵ نفر)، ۶۱٪ (۲۷۳ نفر) متوسط و در ۱۷٪ (۷۷ نفر) زیاد گزارش شد. همچنین میانگین ترس از سقوط در میان تمام افراد شرکت‌کننده در مطالعه طبق شاخص FES-1 برابر با ۳۶/۷ (ترس از سقوط متوسط) ($ST=0.27$ و $conf.int\ 95\%$) می‌باشد. در میان افراد مورد مطالعه، ۴۰٪ در فعالیت روزانه‌ی خود وابستگی داشتند، ۴۱/۸٪ افسردگی

داشتند. با توجه به آنالیزهای انجام شده میان ترس از سقوط با جنس و تحصیلات ارتباط معناداری مشاهده نشد ($P > 0.05$). ولی میان متغیر ترس از سقوط با کلاس بیماری، داروهای مصرفی به خصوص دیورتیک‌ها، آنتی-کواگولانت‌ها و دیجیتال‌ها و متغیرهای فعالیت روزانه، افسردگی، کیفیت خواب ارتباط معناداری وجود داشت ($r = -0.257; P \leq 0.05$). از کلاس ۱ تا کلاس ۳، با افزایش کلاس بیماری ترس از سقوط شدیدتر شد ولی در کلاس ۴ (شدیدترین حالت بیماری)، بیشتر افراد ترس از سقوط کمتری داشتند. سابقه سقوط در کسانی که در کلاس ۴ بودند نسبت به کسانی که در کلاس ۱ بودند ۸ برابر بیشتر بوده است. در میان افرادی که داروهای دیورتیک، آنتی‌کواگولانت و دیگوکسین مصرف می‌کردند، ترس از سقوط شدیدتر بود.

نتیجه گیری: این مطالعه مقطعی، گامی در راستای شناخت بیشتر ترس از سقوط در بیماران نارسایی قلبی در تهران بود. با توجه به وجود ارتباط آماری معنادار بین متغیر ترس از سقوط با کلاس بیماری، داروهای مصرفی و متغیرهای فعالیت روزانه، افسردگی و کیفیت خواب نتایج این پژوهش می‌تواند پایه ای در جهت تدوین برنامه مراقبتی جامع نگر و انجام مداخلات آموزشی- مشاوره‌ای- رفاهی برای پیشگیری و کاهش ترس از سقوط، افزایش استقلال عملکردی و ارتقاء سلامت و کیفیت زندگی سالمندان باشد. بنابراین هر یک از عوامل ذکر شده را باید هنگام بررسی موضوع ترس از سقوط در سالمندان مبتلا به نارسایی قلبی در نظر گرفت چرا که عوامل ذکر شده می‌توانند منجر به محدودیت و کاهش فعالیت جسمی آنها گردند.

کلید واژه‌ها: ترس از سقوط، سالمندی، نارسایی قلبی

Abstract:

Background: Fear of falling is a common restricting factor for function dependency especial amongst older adults which can eventually cause serious physical, mental and mortality problem. Knowing the predicting factors of fear of fall is helpful in providing effective preventive strategies. Studies have examined the fear of falling in different patients, but so far this issue has not been studied among the elderly with heart failure. Therefore, this study was conducted to determine the status of fear of falling and its predictors in older adults with Heart failure referred to Heart Failure Clinics of Tehran University of Medical Sciences in 1397.

Method: This study is a descriptive-analytic cross-sectional study. The research sample consisted of 445 patients with heart failure referred to the heart failure clinic of Tehran heart center who were selected by random sampling method and received written informed consent. The data collection tool was a self-made demographic questionnaire, 16- item falls efficacy scale international (FES-I), Activity of Daily Living and Instrumental Activity of Daily Living (Ketz index of ADL, IADL), PATIENT HEALTH QUESTIONNAIRE (PHQ9) for assess depression, Pittsburgh Sleep Quality Index questionnaire. Data were analyzed using SPSS16 software. Descriptive statistics were used for data classification and analytical statistics including one-variable and multivariate logistic regression, ANOVA, independent t-test and Pearson correlation test at the significant level ($p < 0.05$) was used.

Results: The results showed that from 445 patients, 33% were female and 67% were male, with a mean age of 75 years (at least 60 and a maximum of 93) in both sexes. 53% (237) of the subjects had a history of at least one case of fall during the last year. Fear of falling in the elderly with heart failure in 21% (95 cases) was low, 61% (273 cases) was moderate, and in 17% (77 cases) was severe. Also, the mean of fear of falling among all participants in the study was 36.3% (moderate fear of fall) (ST = 0.27 and 95% conf.int) according to the FES-1 index. Among the participants, 40% was dependent on daily activity, 41.8% had depression. According to the analysis, there was no significant relationship between fear of fall with gender and education, but there was a significant relationship between fear of fall with age, living set, disease class, drugs, daily activity, depression, sleep quality ($r = -0.257$; $P \leq 0.001$). But between fear of

falling and sex, education there wasn't a significant relationship ($P>0.05$). From grade 1 to grade 3, with increasing of class disease, fear of fall became more severe, but in grade 4 (the most severe condition of HF), less people were afraid of falling. The history of falling in those who were in grade 4 was 8 times higher than those in class 1.

Conclusion: This cross-sectional study was a step forward in understanding the fear of falling in patients with heart failure in Tehran. Therefore, considering the existence of a meaningful statistical relation between the fear of falling into the disease class, consumable drugs and daily activity variables, depression and sleep quality, the results of this study can be used to formulate a comprehensive educational program and educational-counseling interventions. Welfare to prevent and reduce fear of falling, increase functional autonomy, and improve the health and quality of life of the elderly. Therefore, each of these factors should be considered when considering the issue of falling and fear of falling in the elderly with heart failure because they can lead to limitation and physical activity in the elderly.

Key words: Fear of fall, Elderly, Heart failure